

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 602/2025
13.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Светлане Томић Јокић и Бојане Пауновић, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела противправно заузимање земљишта из члана 218. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Демира Црновршанина, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Новом Пазару, Судска јединица у Тутину 15К бр. 290/24 од 23.09.2024. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж1. 205/24 од 17.01.2025. године, у седници већа одржаној дана 13.05.2025. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Демира Црновршанина, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Новом Пазару, Судска јединица у Тутину 15К бр. 290/24 од 23.09.2024. године и Вишег суда у Новом Пазару Кж1. 205/24 од 17.01.2025. године у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) у вези члана 53. Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Пазару, Судска јединица у Тутину 15К бр. 290/24 од 23.09.2024. године окривљени АА оглашен је кривим да је извршио кривично дело противправно заузимање земљишта из члана 218. став 1. Кривичног законика за које му је изречена условна осуда тако што му је утврђена казна затвора у трајању од 3 месеца и истовремено је одређено да се иста неће извршити уколико окривљени у време проверавања од једне године од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело. Истом пресудом обавезан је окривљени да плати суду на име паушала износ од 10.000,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења, док је оштећена Република Србија, коју заступа Државно правобранилаштво, ради остваривања имовинскоправног захтева упућена на парнични поступак.

Пресудом Вишег суда у Новом Пазару Кж1. 205/24 од 17.01.2025. године одбијене су као неосноване жалбе јавног тужиоца Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару и браниоца окривљеног АА, адвоката Демира Црновршанина и пресуда Основног суда у Новом Пазару, Судска јединица у Тутину 15К бр. 290/24 од 23.09.2024. године, а побијана пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног, адвокат Демир Црновршанин, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни суд поднети захтев за заштиту законитости усвоји, побијане пресуде преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе или одбије оптужни предлог, или да побијане пресуде укине и списе предмета врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП) и у седници већа коју је одржао без обавештавања Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, налазећи да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те након оцене навода у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног је у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП неоснован, док је у преосталом делу недозвољен.

Бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости наводи да је правноснажним пресудама против којих је поднет захтев за заштиту законитости учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП услед погрешне примене одредбе члана 53. ЗКП која се односи на предлог за кривично гоњење, с обзиром да не постоји благовремено поднет предлог од стране оштећеног за кривично гоњење. Наиме, бранилац указује да предлог за кривично гоњење није поднет поступајућем тужиоцу благовремено у року прописаном чланом 53. став 2. ЗКП (три месеца од дана када је оштећени сазнао за кривично дело и осумњиченог) нити је у фази поступка пред тужилаштвом предузета било која радња која би се могла сматрати као поднети предлог од стране оштећеног.

Супротно изнетим наводима, Врховни суд налази да правноснажним пресудама није учињена битна повреда одредбе кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Наиме, одредбом члана 218. Кривичног законика (КЗ) у ставу 1. прописано је да кривично дело противправно заузимање земљишта чини онај ко противправно заузме туђе земљиште, док је ставом 2. прописано да ако је заузето земљиште део заштитне шуме, националног парка или другог земљишта са посебном наменом, учинилац ће се казнити затвором од 6 месеци до 5 година, с тим да се за дело из става 1. овог члана гоњење предузима по предлогу.

Одредбом члана 53. став 1. ЗКП прописано је да за кривична дела за која се гони по предлогу оштећеног, предлог се подноси надлежном јавном тужиоцу. У ставу 2. истог члана прописано је да се предлог за кривично гоњење подноси у року од 3 месеца од дана када је оштећени сазнао за кривично дело и осумњиченог (став 2.), док у ставу 3. стоји да ако је оштећени поднео кривичну пријаву или предлог за остваривање имовинскоправног захтева у кривичном поступку, сматраће се да је тиме поднео и предлог за кривично гоњење.

Из списка предмета утврђује се да је за предметни догађај који се одиграо августа 2023. године, јавном тужиоцу достављена кривична пријава 26.09.2023. године и иста се односила на кривично дело противправно заузимање земљишта из члана 218. став 2. КЗ, за које се гони по службеној дужности, а Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву се дана 06.03.2024. године изјаснило да се придружује кривичном гоњењу против окривљеног АА и истакло имовинскоправни захтев за накнаду штете. Међутим, како је након укидања првостепене пресуде утврђено да се ради о кривичном делу противправно заузимање земљишта из члана 218. став 1. КЗ, за које се гоњење предузима по предлогу, заменик Државног правобраниоца, Одељење у Краљеву је доставио допис Уп-3984/2023 03.06.2024. године у предмету Основног јавног тужилаштва у Новом Пазару Кто-534/23, и у истом предложио Основном јавном тужилаштву да предузме радње кривичног гоњења ради заштите имовине и интереса Републике Србије и Општине Тутин, на који начин су суштински ставили предлог за покретање поступка у вези претходно поднете кривичне пријаве.

Имајући у виду напред изнете чињенице и околност да је одредбом члана 53. став 3. ЗКП прописано да, ако је оштећени поднео кривичну пријаву или предлог за остваривање имовинскоправног захтева у кривичном поступку, сматраће се да је тиме поднео и предлог за кривично гоњење, произлази закључак да је предлогом за остваривање имовинскоправног захтева поднет и предлог за покретање поступка против окривљеног АА. Самим тим, по оцени овога суда, правноснажним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП супротно наводима из поднетог захтева за заштиту законитости.

Бранилац у поднетом захтеву за заштиту законитости наводи да је побијаним пресудама учињена повреда закона коју нумерише као повреду из члана 439. тачка 1) ЗКП, која представља законом прописан разлог за подношење овог ванредног правног лека. Међутим, приликом образлагања овако нумерисане повреде бранилац наводи да је окривљени предметну парцелу оградио не ради заузимања и присвајања земљишта, већ ради заштите сопственог земљишта које се граничи са предметном катастарском парцелом, уз напомену да је у селу ... дошло до масовног заузимања државног земљишта, па је окривљени био у стању крајње нужде да спречи противправно заузимање државног земљишта од стране других лица будући да је он један од ретких становника овог села који су остали ради бављења пољопривредом, а којим наводима суштински указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање у побијаним пресудама и учињену повреду закона из члана 440. ЗКП.

У преосталом делу поднетог захтева за заштиту законитости бранилац наводи да је побијаним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП, односно да је изрека пресуде неразумљива с обзиром да се из изреке пресуде не може утврдити ко је власник земљишта и да ли се ради о

државном земљишту и ко је оштећени, да ли је оштећена Република Србија или је оштећена Месна заједница Биохан.

Како одредбом члана 485. став 4. ЗКП који прописује разлоге због којег окривљени односно његов бранилац, сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 11) и члана 440. ЗКП, то је Врховни суд захтев браниоца окривљеног у овим деловима оценио као недозвољен.

Сходно напред изнетом, Врховни суд је на основу одредбе члана 491. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар – саветник
Марија Рибарић, с.р.**

**Председник већа – судија
Мирољуб Томић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**